

Sygn. akt II CSK 175/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku D. P. i K. P.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty S., E. T., W. S., M. S., S. C., S. R., S. M., T. C., H. W., A. G., M. S. i W. P.

o stwierdzenie zasiedzenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt VII Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 25 września 2020 r., zaskarżając to postanowienie w całości i wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołali się na oczywistą zasadność skargi oraz potrzebę wykładni przepisów prawa, tj. art. 610 § 1 zd. 1 w zw. z art. 670 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Zdaniem skarżących, w orzecznictwie nie zostało wyrażone stanowisko jak rozkłada się ciężar dowodu w sprawach o zasiedzenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został potrzebą wykładni przepisów prawnych oraz oczywistą zasadnością skargi.

Nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni określonych przepisów prawa oraz, że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., I UK 118/12). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 kwietnia 2011 r., II UK (...)). Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie.

Co więcej, autor skargi powołuje się na to, że zagadnienie ciężaru dowodu w sprawach o stwierdzenie zasiedzenia nie zostało dotychczas w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięte. W ten sposób skarga odwołuje się w istocie do pierwszej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). W takim przypadku zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być

sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP (...), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP (...); z 22 października 2002 r., III CZP (...)) i z 5 grudnia 2008 r., III CZP (...). Sąd Najwyższy przypomina, że konstrukcja takiego zagadnienia powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK (...)). W konsekwencji dopuszczalne jest przedstawianie zagadnień (pytań) prawnych wyłącznie „do rozstrzygnięcia”, a nie „do uzupełnienia”. Pytanie takie, zaczyna się zawsze od partykuły pytajnej „czy”. Oznacza to, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2000 r., III CZP (...)). Zagadnienie prawne przedstawione przez skarżących tych wymogów nie spełnia.

Niezależnie od tego Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że postępowanie w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia nie zostało uregulowane w przepisach kodeksu postępowania cywilnego w sposób samodzielny, ani też przepisy regulujące to postępowanie nie odsyłają do całości przepisów regulujących inne postępowanie. Zawarte w art. 610 § 1 k.p.c. odesłanie do postępowania o stwierdzenie nabycia spadku jest ograniczone i obejmuje tylko ogłoszenie i orzeczenie, przy czym ustawodawca te regulacje ze wskazanego przez siebie innego postępowania nakazuje w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia stosować odpowiednio. Nie ma wystarczającej podstawy do przyjęcia, że pojęcie z art. 610 § 1 k.p.c. - „orzeczenie” obejmuje również przepisy regulujące sposób gromadzenia i ustalania faktów stanowiących podstawę orzeczenia wydanego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 marca 2014 r., II CSK (...)). Zatem odesłanie z art. 610 § 1 k.p.c. nie obejmuje art. 670 k.p.c., nakładającego na sąd obowiązek gromadzenia z urzędu materiału dowodowego mającego na celu ustalenie, kto jest spadkobiercą, a w odniesieniu do sprawy o stwierdzenia zasiedzenia - osobą, która przez zasiedzenie nabyła

własność nieruchomości (uchwała Sądu Najwyższego z 12 czerwca 1986 r., III CZP 28/86; postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 października 2010 r., I CSK 582/09 i z 15 września 2011 r., II CSK (...)).

Skarżący nie wykazali przy tym, że istnieje rozbieżność w orzecznictwie odnośnie do wskazywanego zagadnienia. Nie można więc uznać, iż została spełniona druga przesłanka przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Natomiast oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2013 r., III SK (...); z 3 grudnia 2014 r., III PK (...), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 października 2007 r., III CSK (...); z 20 marca 2014 r., I CSK (...)).

Skarżący nie wykazali, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Po pierwsze, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierza w znacznej mierze do zakwestionowania dokonanej w sprawie oceny dowodów oraz poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych. Tymczasem zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów, również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2020 r., IV CSK (...)). Po drugie, nie może być skuteczny zabieg, jakim posłużył się autor skargi, powtarzając prawie dosłownie w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadnienie zarzutów kasacyjnych. Treść zarzutów kasacyjnych nie może być, co do zasady, podstawą uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ponieważ są to dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.